

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐẶNG THỊ NHUNG

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP ĐẨY MẠNH
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN HẠ HÒA, TỈNH PHÚ THỌ**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Thái Nguyên - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

ĐẶNG THỊ NHUNG

**THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP ĐẨY MẠNH
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TRÊN ĐỊA BÀN
HUYỆN HẠ HÒA, TỈNH PHÚ THỌ**

Ngành: **Phát triển nông thôn**

Mã số: **60.62.01.16**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: **GS.TS. Trần Ngọc Ngoạn**

CHỮ KÝ

KHOA CHUYÊN MÔN

CHỮ KÝ

GIÁO VIÊN HƯỚNG DẪN

Thái Nguyên - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa sử dụng để bảo vệ luận văn của một học vị nào.

Tôi xin cam đoan mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Hạ Hòa, ngày 22 tháng 10 năm 2014

Tác giả

Đặng Thị Nhung

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình thực hiện Đề tài, chúng tôi đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ rất nhiệt tình và có hiệu quả của Phòng quản lý sau đại học – Trường đại học Nông lâm Thái nguyên và Huyện ủy, Ủy ban nhân dân huyện, Đảng ủy và Ủy ban nhân dân các xã và đông đảo bà con nhân dân của huyện Hạ Hòa.

Tôi xin chân thành cảm ơn toàn thể các thầy cô giáo trong khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn – Phòng quản lý sau đại học, Trường Đại học Nông lâm Thái nguyên, đặc biệt là thầy G.S-T.S Trần Ngọc Ngoạn, người đã nhiệt tình hướng dẫn, giúp đỡ chúng tôi trong việc hoàn thành luận văn này.

Xin chân thành cảm ơn Huyện ủy, Ủy ban nhân dân huyện, các ban của Huyện ủy, các phòng chuyên môn thuộc Ủy ban nhân dân huyện Hạ Hòa; xin cảm ơn các Đảng ủy, Ủy ban nhân dân các xã và bà con nhân dân đã giúp đỡ, cộng tác cùng chúng tôi để Đề tài được thực hiện kịp tiến độ theo kế hoạch.

Hạ Hòa, ngày 22 tháng 10 năm 2014

Tác giả

Đặng Thị Nhung

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	viii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
2.1. Mục tiêu chung.....	2
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
3.1. Đối tượng nghiên cứu.....	2
3.2. Phạm vi nghiên cứu.....	3
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU	4
1.1. Cơ sở lý luận của xây dựng nông thôn mới	4
1.1.1. Khái niệm về nông thôn mới và xây dựng nông thôn mới	4
1.1.1.1. Nông thôn.....	4
1.1.1.2. Phát triển nông thôn	4
1.1.1.3. Khái niệm nông thôn mới	5
1.1.1.4. Khái niệm xây dựng nông thôn mới.....	6
1.1.2. Đơn vị nông thôn mới	6
1.1.3. Sự cần thiết phải xây dựng nông thôn mới ở nước ta	6
1.1.4. Chức năng của nông thôn mới	9
1.1.4.1. Chức năng sản xuất nông nghiệp hiện đại	9
1.1.4.2. Chức năng giữ gìn văn hóa truyền thống	9
1.1.4.3. Chức năng sinh thái.....	10
1.1.5. Chủ thể xây dựng nông thôn mới.....	10
1.1.6. Nguồn gốc động lực xây dựng nông thôn mới.....	11
1.1.6.1. Động lực từ công nghiệp hóa và đô thị hóa	11

1.1.6.2. Động lực từ nông dân phi nông hóa.....	11
1.1.6.3. Động lực từ các doanh nghiệp trong lĩnh vực nông nghiệp và các tổ chức hợp tác	11
1.2. Quan điểm của Đảng về xây dựng nông thôn mới.....	12
1.2.1. Các quan điểm của Đảng về xây dựng NTM từ Đại hội VIII đến nay	12
1.2.2. Nguyên tắc thực hiện xây dựng nông thôn mới	16
1.2.3. Nội dung xây dựng nông thôn mới	17
1.2.3.1. Quy hoạch xây dựng nông thôn mới.....	18
1.2.3.2. Phát triển hạ tầng kinh tế xã hội.....	18
1.2.3.3. Chuyển dịch cơ cấu, phát triển kinh tế, nâng cao thu nhập	20
1.2.3.4. Giảm nghèo và an sinh xã hội.....	21
1.2.3.5. Đổi mới và phát triển các hình thức tổ chức sản xuất có hiệu quả ở nông thôn	21
1.2.3.6. Phát triển giáo dục đào tạo	21
1.2.3.7. Phát triển y tế, chăm sóc sức khỏe nhân dân	22
1.2.3.8. Xây dựng đời sống văn hóa, thôn tin và truyền thông	22
1.2.3.9. Cấp nước sạch và vệ sinh môi trường nông thôn.....	22
1.2.3.10. Nâng cao chất lượng tổ chức Đảng, chính quyền, đoàn thể chính trị - xã hội trên địa bàn.....	23
1.2.3.11. Giữ vững an ninh, trật tự xã hội ở nông thôn.....	23
1.2.4. Các bước xây dựng nông thôn mới	24
1.3. Cơ sở thực tiễn về xây dựng nông thôn mới.....	24
1.3.1. Kinh nghiệm xây dựng nông thôn ở một số nước trên thế giới	24
1.3.1.1. Kinh nghiệm của Hàn Quốc.....	24
1.3.1.2. Kinh nghiệm của Trung Quốc.....	26
1.3.1.3. Phát triển nông thôn ở Đài Loan	27
1.3.2. Tình hình xây dựng nông thôn mới ở Việt Nam.....	28
1.3.2.1. Thành lập bộ máy chỉ đạo từ Trung ương đến cơ sở	28
1.3.2.2. Tổ chức quán triệt, tuyên truyền, chọn điểm chỉ đạo.....	29
1.3.2.3. Ban hành các văn bản hướng dẫn, chỉ đạo.....	30
1.3.2.4. Chỉ đạo cơ sở tập trung thực hiện một số nội dung	30
1.3.2.5. Các nghiên cứu có liên quan	31

1.3.3. Một số bài học rút ra từ kinh nghiệm xây dựng nông thôn mới	32
Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	34
2.1. Nội dung nghiên cứu	34
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	34
2.2.1. Phương pháp chọn điểm nghiên cứu	34
2.2.2. Phương pháp thu thập tài liệu	34
2.2.3. Phương pháp xử lý số liệu.....	35
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ HỆ THỐNG BẢNG BIỂU	36
3.1. Đặc điểm của địa bàn nghiên cứu	36
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	36
3.1.1.1. Vị trí địa lý	36
3.1.1.2. Địa hình	36
3.1.1.3. Thổ nhưỡng	36
3.1.1.4. Khí hậu	38
3.1.1.5. Tài nguyên rừng	38
3.1.1.6. Tài nguyên khoáng sản.....	39
3.1.1.7. Thủy văn.....	40
3.1.2. Điều kiện kinh tế - xã hội.....	41
3.1.2.1. Tình hình sử dụng đất đai.....	41
3.1.2.2. Kết quả phát triển KT-XH của huyện từ 2011-2013	44
3.1.2.3. Dân số và lao động.....	46
3.1.2.4. Cơ sở hạ tầng.....	48
3.2. Thực trạng xây dựng nông thôn mới ở huyện Hạ Hòa, Phú Thọ.....	50
3.2.1. Chủ trương chính sách của Đảng và nhà nước về xây dựng nông thôn mới tại huyện Hạ Hòa.....	50
3.2.2. Thành lập bộ máy chỉ đạo xây dựng nông thôn mới từ huyện đến cơ sở	52
3.2.3. Xây dựng Kế hoạch thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 - 2020	53
3.2.4. Kết quả bước đầu tổ chức thực hiện Kế hoạch thực hiện Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2010 - 2020	54
3.2.4.1. Nhóm tiêu chí Quy hoạch	54
3.2.4.2. Đánh giá mức độ đạt được nhóm tiêu chí Hạ tầng kinh tế - xã hội	56

3.2.4.3. Đánh giá mức độ đạt được nhóm tiêu chí Kinh tế và tổ chức sản xuất	63
3.2.4.4. Đánh giá mức độ đạt được nhóm tiêu chí Văn hóa- Xã hội- Môi trường....	64
3.2.5. Kết quả đạt được từ mô hình xây dựng nông thôn mới	71
3.2.5.1. Kết quả chung đạt được	71
3.2.5.2. Một số tác động của chủ trương xây dựng nông thôn mới của nhà nước tại huyện Hạ Hòa.....	71
3.3. Những thuận lợi và khó khăn trong việc xây dựng nông thôn mới ở huyện Hạ Hòa	75
3.3.1. Thuận lợi	75
3.3.1.1. Được Đảng và Nhà nước cấp trên quan tâm chỉ đạo và có nhiều cơ chế chính sách.....	75
3.3.1.2. Nhờ có thành tựu của sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước trong thời gian vừa qua	75
3.3.1.3. Là địa phương có truyền thống cách mạng.....	76
3.3.1.4. Học tập được kinh nghiệm của nhiều nơi, cả trong nước và của nước ngoài	77
3.3.2. Khó khăn	77
3.3.2.1. Địa bàn rộng, địa hình miền núi phức tạp.....	77
3.3.2.2. Nguồn lực của địa phương có hạn	78
3.3.2.3. Năng lực của đội ngũ cán bộ còn hạn chế.....	78
3.3.2.4. Ruộng đất manh mún, khó khăn cho việc phát triển nông nghiệp hàng hóa	80
3.3.2.5. Các doanh nghiệp ở địa phương nhỏ và ít	80
3.4. Giải pháp đẩy mạnh xây dựng nông thôn mới ở Hạ Hòa	81
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	87
Kết luận	87
Kiến nghị.....	87
TÀI LIỆU THAM KHẢO	89
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

BCH	Ban chấp hành
BNNPTNT	Bộ nông nghiệp phát triển nông thôn
HĐND	Hội đồng nhân dân
HTX	Hợp tác xã
LVH	Làng văn hóa
MT	Môi trường
MTTQ	Mặt trận Tổ quốc
NN	Nhà nước
NTM	Nông thôn mới
QCVN	Quy chuẩn Việt Nam
QH	Quy hoạch
SXKD	Sản xuất kinh doanh
THCS	Trung học cơ sở
UBND	Ủy ban nhân dân
VH -TT-TT-DL	Văn hóa-Thông tin – thể thao – Du lịch
XHCN	Xã hội chủ nghĩa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 3.1. Tình hình phân bố và sử dụng đất đai huyện Hạ Hòa qua 3 năm 2011 - 2013.....	43
Bảng 3.2. Tổng hợp các chỉ tiêu phát triển KT-XH.....	45
Bảng 3.3. Tình hình nhân khẩu và lao động của huyện Hạ Hòa từ 2011 – 2013	47
Bảng 3.4. Đánh giá mức độ đạt được nhóm tiêu chí về Quy hoạch	55
Bảng 3.5. Tình hình thực hiện tiêu chí giao thông (Tính đến tháng 12 năm 2013)..	56
Bảng 3.6. Tình hình thực hiện tiêu chí thủy lợi (Tính đến tháng 12 năm 2013)	58
Bảng 3.7. Tình hình thực hiện tiêu chí về điện nông thôn (Tính đến tháng 12 năm 2013)	59
Bảng 3.8. Tình hình thực hiện tiêu chí cơ sở vật chất văn hóa (Tính đến tháng 12 năm 2013)	60
Bảng 3.9. Tình hình thực hiện tiêu chí về bưu điện (Tính đến tháng 12 năm 2013)	62
Bảng 3.10. Tình hình thực hiện tiêu chí nhà ở dân cư (Tính đến tháng 12 năm 2013)	62
Bảng 3.11. Tình hình thực hiện tiêu chí về giáo dục (Tính đến tháng 12 năm 2013)	64
Bảng 3.12. Tình hình thực hiện tiêu chí môi trường (Tính đến tháng 12 năm 2013)	66
Bảng 3.13. Tình hình thực hiện tiêu chí hệ thống tổ chức chính trị (Tính đến tháng 12 năm 2013)	68
Bảng 3.14. Tổng hợp kết quả thực hiện các tiêu chí trên toàn huyện (Tính đến tháng 12 năm 2013)	70
Bảng 3.15. Tác động của chủ trương đến phát triển kinh tế	71
Bảng 3.16. Sự công bằng trong cộng đồng dân cư nông thôn	74
Bảng 3.17. Phân loại đội ngũ cán bộ cấp huyện và xã năm 2013.....	78
Bảng 3.18. Tổng hợp tình hình hoạt động của doanh nghiệp trên địa bàn huyện Hạ Hòa.....	80